

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме, име једног
родитеља и име Радивојевић, Зоран, Јелена
Датум и место рођења 12.02.1989. године, Прокупље

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
УНИВЕРЗИТЕТ У НИШУ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ
НИШ, Трг краља Александра Уједињеног 11 фак 121

Прихваћено:	23.10.2021.	ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ
ОП. БР.	105	Број дисертације

Основне студије

Универзитет Универзитет у Нишу
Факултет Економски факултет
Студијски програм Пословно управљање – Међународни менаџмент
Звање Дипломирани економиста
Година уписа 2008.
Година завршетка 2012.
Просечна оцена 8,70

Мастер студије, магистарске студије

Универзитет Универзитет у Нишу
Факултет Економски факултет
Студијски програм Економија - Маркетинг
Звање Мастер економиста
Година уписа 2012.
Година завршетка 2014.
Просечна оцена 9,83
Научна област Економија
Наслов завршног рада Повезивање учесника на тржишту развојем франшизинг односа

Докторске студије

Универзитет Универзитет у Нишу
Факултет Економски факултет
Студијски програм Економија-Пословно управљање
Година уписа 2014.
Остварен број ЕСПБ бодова 120
Просечна оцена 9,36

НАСЛОВ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Наслов теме докторске дисертације Хумани и финансијски капитал као детерминанте рентабилности малих и средњих предузећа
Име и презиме ментора, звање Маја Ивановић-Ђукић, редовни професор
Број и датум добијања сагласности за тему докторске дисертације НСВ број 8/18-01-007/21-027, 17.09.2021. године

ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Број страна 253 (нумерисано 226)
Број поглавља 5 (пет)
Број слика (нема, графикона) 19 (деветнаест)
Број табела 50 (педесет)
Број прилога 4 (четири)

**ПРИКАЗ НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КАНДИДАТА
који садрже резултате истраживања у оквиру докторске дисертације**

Р. бр.	Аутор-и, наслов, часопис, година, број волумена, странице	Категорија
	Radivojevic, J., Ivanovic-Djukic, M., Radosavljevic, M., Zaharyev, A. (2024). Analysis of the impact of macro-environment on the efficiency of small and medium-sized enterprises in the Republic of Serbia. <i>Journal for social sciences: TEME</i> . (потврда о прихватању).	
1	У раду је испитиван утицај макроекономског амбијента на ефикасност МСП у РС у периоду од 2004. до 2021. године, на узорку од 75.000 МСП 2004. до 109.000 МСП 2021. године. Циљ је био да се идентификују фактори који имају позитиван утицај на пословање МСП, тј. представљају подстицаје њиховог развоја, као и фактори чији је утицај на пословање МСП негативан, тако да представљају ограничење. Применом метода регресионе анализе, доказано је да су политичка нестабилност и неефикасност примене закона представљали ограничење развоја МСП у РС, док су раст привредне активности, праћен растом животног стандарда становништва, унапређења у социјалној сфери, праћена хуманим развојем становништва и унапређење технологије, представљали подстицаје раста МСП у РС.	M23
	Николић, Ј. (2017). Анализа развојних тенденција малих и средњих предузећа у Републици Србији. <i>Економски сигнали</i> , 12(2),23-40.	
2	У раду је испитано стање сектора МСП у РС, анализом њихових остварених резултата у предходном периоду, имајући у виду вишеструки значај овог сектора за унапређење српске привреде. Пажња је усредсређена ка анализи развојних тенденција сектора МСП, са циљем да се утврде стимуланси за њихово оснивање, раст и развој.	M52
	Радивојевић, Ј. (2023). Анализа продуктивности малих и средњих предузећа у Републици Србији. Зборник радова са научног скупа „Рачуноводство и ревизија у теорији и пракси“, Вања Лука College, Бања Лука, 24. мај 2024. године, стр.107-117.	
3	У раду се утврђује стање и анализирају промене продуктивности сектора МСП у РС у периоду од 2004. до 2020. године, на основу коришћења секундарних екстерних извора података прикупљених и објављених од стране Агенција за привредне регистре РС. Продуктивност је праћена на основу вредности пословног прихода по запосленом, укупног прихода по запосленом, нето добитка по запосленом. Показано је да је у посматраном периоду постојао позитиван тренд у расту продуктивности.	M33
	Радивојевић, Ј., Јанаћковић, М. (2024). Значај обука и развоја запослених за успех предузећа у савременим условима пословања. Зборник радова са научног скупа „Рачуноводство и ревизија у теорији и пракси“, Вања Лука College, Бања Лука, 24. мај 2024. године, 231-241.	
4	У раду је анализиран значај обука и развоја запослених за опстанак и успех предузећа на тржишту у условима које намеће модерно доба. Најзначајнија имовина сваког предузећа су свакако његови запослени, па је наглашена потреба константног улагања у њих, кроз различите програме обука и тренинга. Такво улагање не треба посматрати као трошак предузећа, већ инвестицију која ће се вишеструко вратити у будућем периоду.	M33

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА ЗА ОДБРАНУ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кандидат испуњава услове за оцену и одбрану докторске дисертације који су предвиђени Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета.

ДА **НЕ**

Кандидаткиња Јелена Радивојевић испуњава све услове за оцену и одбрану докторске дисертације предвиђене Законом о високом образовању, Статутом Универзитета у Нишу и Статутом Економског факултета у Нишу. У складу са Стандардима и процедурама за обезбеђење квалитета у поступку уписа, организовања и завршетка докторских академских студија и израде и одбране завршног рада - докторске дисертације Економског факултета у Нишу, кандидаткиња је испунила све обавезе на докторским академским студијама, презентовала је резултате истраживања у вези са пријавом теме докторске дисертације кроз два докторантска колоквијума и пријавила тему докторске дисертације, за коју је добијена сагласност Научно-стручног већа за друштвено-хуманистичке науке (Одлука број 8/18-01-007/24-036 од 26.09.2024. године). Кандидаткиња је Факултету поднела захтев за одређивање Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације, као и одговарајући број примерака урађене докторске дисертације. Кандидаткиња испуњава услове дефинисане Правилником о поступку припреме и условима за одбрану докторске дисертације Универзитета у Нишу. Као првопотписани аутор, кандидаткиња има научне

радове повезане са садржајем докторске дисертације објављене у домаћим часописима са листе министарства надлежног за науку, укључујући и научни рад објављен у часопису који издаје Универзитет у Нишу.

ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кратак опис појединих делова дисертације (до 500 речи)

Докторска дисертација, поред увода, закључка, литературе и прилога, садржи пет повезаних поглавља.

Прво поглавље под називом „*Концепт рентабилности предузећа*“, усмерено је на теоријску интерпретацију и систематизацију концепта рентабилности предузећа, мерила која се могу користити за његово праћење и анализу фактора који га подстичу или ограничавају. Најпре је објашњен концепт рентабилности и мерила која се могу користити за његово праћење, затим је анализиран утицај бројних фактора, који могу утицати на рентабилност. Поред тога испитивана је веза рентабилности пословања и ризика.

Друго поглавље под називом „*Мала и средња предузећа (МСП) као привредни субјекти*“, посвећено је теоријској опсервацији специфичности пословања МСП, њихове улоге у друштву и потенцијала који носе. Најпре су анализирана специфична обележја МСП везана за ограничене ресурсе, менаџмент, организациону структуру, стилове вођења итд. Након тога критички су анализирани предности и недостаци МСП, и указано на могуће начине за превазилажење слабости и искоришћавање могућности којима располажу. Акцент је стављен на разматрање специфичности МСП које имају највећи утицај на рентабилност МСП. Посебна пажња посвећена је анализи интерних и екстерних фактора, за које је у претходним истраживањима, доказано да имају значајан утицај на рентабилност МСП. На основу различитих теоријских ставова, и резултата претходних истраживања хумани и финансијски капитал су идентификовани као кључне детерминанте рентабилности МСП.

Треће поглавље под називом „*Хумани капитал (ХК) као детерминанта пословног успеха МСП*“, анализира значај ХК за пословни успех МСП, али и симултано истражује утицај појединих компоненти ХК на рентабилност МСП. На почетку је указано на значај ХК за рентабилност у економији знања. Затим је испитивано како поједине компоненте ХК, као што су карактеристике власника и запослених (образовање, искуство, самоефикасност, пол, старост итд.) утичу на пословне перформансе и рентабилност МСП. Такође, објашњене су активности и добре праксе, по фазама ХРМ процеса, које могу допринети унапређењу ХК и повећању његовог доприноса рентабилности МСП. На крају поглавља дат је приказ претходних емпиријских истраживања везаних за утицај ХК на рентабилност МСП.

Четврто поглавље, под називом „*Финансијски капитал (ФК) као детерминанта рентабилности МСП*“, испитује значај ФК за рентабилност МСП, као и концепата који су са њим повезани, као што су финансијски ризик и финансијска структура. Најпре се указује на ограничење МСП везано за тешкоће у прибављању извора финансирања и анализирају могући извори финансирања. Затим се разматрају приступи обликовању финансијске структуре, њихове предности и недостаци са аспекта рентабилности и анализирају могућа мерила за анализу финансијске структуре. На крају поглавља дат је приказ претходних емпиријских истраживања везаних за утицај ФК на рентабилност МСП.

Пето поглавље под називом „*Емпиријско истраживање хуманог и финансијског капитала као детерминанти пословног успеха МСП у РС*“, презентује резултате емпиријског истраживања. Након дефинисаног циља, постављен је концептуални оквир истраживања, на основу кога су формулисани хипотезе. За тестирање хипотеза, представљени су извори података, узорак истраживања, изабране статистичке методе и дефинисани статистички модели. Затим су приказани резултати истраживања који приказују јачину веза и утицај независних на зависне варијбле. На основу резултата корелационе и регресионе анализе дата је коначна оцена тестирања дефинисаних хипотеза. Кроз компарацију добијених резултата са резултатима претходних истраживања урађена је дискусија и наведене препоруке за предузетнике и менаџере МСП. На крају су изнети закључци теоријске и емпиријске опсервације.

ВРЕДНОВАЊЕ РЕЗУЛТАТА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Ниво остваривања постављених циљева из пријаве докторске дисертације (до 200 речи)

Према оцени Комисије, у потпуности је остварен основни циљ теоријско-емпиријског истраживања кроз квалитативну и квантитативну анализу утицаја хуманог и финансијског капитала на рентабилност пословања МСП. Истражујући релевантну литературу, кандидаткиња, сагледава значај хуманог и финансијског капитала за рентабилност МСП, као важног сегмента привреде једне земље и указује на специфичности функционисања и опстанка ових привредних субјеката у поређењу са великим предузећима. Истовремено, кроз емпиријско истраживање доказује да хумани и финансијски капитал и поједине њихове компоненте имају статистички значајан утицај на рентабилност МСП, самим тим представљају детерминанте њиховог развоја.

Осим тога, кандидаткиња је остварила и друге изведене циљеве истраживања, који се односе на идентификовање кључних фактора успеха МСП, указујући на значај појединих компоненти хуманог и финансијског капитала који имају највећи утицај на рентабилност. Разрадом основног циља, кандидаткиња је остварила и посебан циљ, који се тиче последица погрешних одлука предузетника/менаџера МСП у РС везаних за области финансијског менаџмента и менаџмента људских ресурса на њихову рентабилност. На основу свега наведеног, дате су корисне

импликације за менаџмент предузећа и организационе јединице/департмане за ИР које произилазе из истраживања у докторској дисертацији.

Вредновање значаја и научног доприноса резултата дисертације (до 200 речи)

У теоријском смислу допринос докторске дисертације огледа се у проучавању фактора који имају значајан утицај на успешност пословања МСП, са фокусом на хумани и финансијски капитал и факторе који посредством њих утичу на рентабилност. Проучавањем бројне литературе ова дисертација ће допринети бољој теоријској разradi наведене теме и систематизацији постојећих теоријских ставова везаних за улогу хуманог и финансијског капитала у пословном успеху МСП, као и утицају бројних фактора на промене у рентабилности пословања наведених привредних субјеката. Анализа резултата претходних емпиријских истраживања ће допринети дубљој анализи везе елемената хуманог и финансијског капитала са једне стране и рентабилности пословања МСП и попуњавању гелова у овој области у РС, чему ће нарочито допринети резултати емпиријског истраживања које је у раду спроведено.

Анализа специфичности хуманог и финансијског капитала у сектору МСП, и испитивање њиховог утицаја на рентабилност омогућиће предузетницима/менаџерима да се боље упознају са могућностима и слабостима које могу изазвати хумани и финансијски капитал и припремити их за успешније управљање овим привредним субјектима. То ће допринети унапређењу праксе МСП и повећати њихов допринос привредном развоју.

Посебан практичан допринос докторске дисертације рефлектује се путем емпиријског истраживања МСП на територији РС, са фокусом на испитивању везе између рентабилности са једне стране и хуманог и финансијског капитала са друге. Схватање њихове међузависности може допринети унапређењу пословања МСП у РС.

Оцена самосталности научног рада кандидата (до 100 речи)

Комисија закључује да је кандидаткиња током израде докторске дисертације показала истраживачку зрелост у научном раду. Уважавајући смернице, предлоге и сугестије ментора и чланова Комисије, кандидаткиња је самостално дефинисала предмет истраживања, циљеве, структуру, концептуални оквир и методологију истраживања, док је кроз спроведено емпиријско истраживање пружила верификовање дефинисаних хипотеза. На основу анализе релевантне литературе и добијених резултата емпиријског истраживања, кандидаткиња је дошла до релевантних закључака, препорука за менаџере предузећа, детерминисала је правце будућих истраживања, а све у циљу ефикаснијег управљања хуманим и финансијским капиталом МСП, како би се допринело унапређењу рентабилности ових пословних субјеката.

ЗАКЉУЧАК (до 100 речи)

На основу оцене резултата истраживања, научног доприноса и значаја докторске дисертације, Комисија констатује да је докторска дисертација задовољавајућег квалитета и да је урађена у складу са одредбама Закона о високом образовању, Статута Универзитета и Статута Економског факултета у Нишу. Сходно томе, Комисија позитивно оцењује докторску дисертацију кандидаткиње *Јелене Радивојевић* под називом "*Хумани и финансијски капитал као детерминанте рентабилности малих и средњих предузећа*" и предлаже Наставно-научном већу Економског факултета у Нишу да прихвати Извештај о оцени докторске дисертације и одобри њену јавну одбрану.

КОМИСИЈА

Број одлуке ННВ о именовању Комисије 8/18-01-007/24-036

Датум именовања Комисије 26.09.2024.

Р. бр.	Име и презиме, звање	Потпис
1.	Сузана Стефановић, редовни професор	
	Економске науке	
	Економски факултет, Универзитета у Нишу	
	(Установа у којој је запослен)	
2.	Маја Ивановић-Ђукић, редовни професор	
	Економске науке	
	Економски факултет, Универзитета у Нишу	
	(Установа у којој је запослен)	

Благоје Пауновић, редовни професор

члан

3. Економске науке

Економски факултет, Универзитета у
Београду

(Институт)

(Установу у којој је запослен)

Датум и место:

.....